

Київський університет імені Бориса Грінченка
Історико-філософський факультет
Кафедра всесвітньої історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 20 » 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Середньовічна та ранньомодерна історія країн Сходу

для студентів

спеціальності	032 Історія та археологія
рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
освітньої програми	032.00.01 «Історія та археологія»

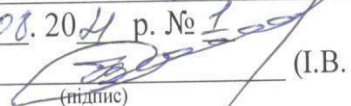
Київ 2021

К 390
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Історико-філософський факультет
Начальний відділ
моніторингу якості освіти
Програма № 0490/21
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 20 » 09 2021 р.

Розробники: доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Київського університету імені Бориса Грінченка Саган Галина Василівна

Викладачі: доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Київського університету імені Бориса Грінченка Саган Галина Василівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) всесвітньої історії

Протокол від 31.08.2024 р. № 1
Завідувач кафедри (І.В. Срібняк)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми _____)
(назва освітньої програми)

20.09.2024 р.
Гарант освітньої програми (О.О. Салата)
(підпис)

Робочу програму перевірено

20.09.2024 р.
Заступник директора/декана (В.М. Завадський)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	42	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	40	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – розуміння студентами значення феодального періоду в історії Європи, Азії та Африки, а також місця середньовічного та ранньомодерного Сходу в історії світової цивілізації.

Завдання:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усною, так і письмовою.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.

СК 2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

СК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно – довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно- пошукові системи.

СК 5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т.п.).

СК 6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін. А також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.

СК 7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.

СК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати та прогнозувати політичні, економічні, культурні та соціальні події та явища.

СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 1. Знання найважливіші факти історичного минулогоукраїнського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.

ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел

ПРН 4. Володіння понятійно - категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представництво різних епох та у різних контекстах.

ПРН 10. Застосовувати сучасні методикки у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.

ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та історичних передумов.

ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ПРН 19. Знання теоретичних основ філософської науки, розуміння ключових етапів історії філософії, вміння аналізувати історичні явища крізь призму філософського світогляду з урахуванням етапів розвитку світоглядних концептів в минулому.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Східна Азія. Тибет і Великий Степ у період середньовіччя та ранньомодерного часу							
Тема 1. Вступ. Періодизація середньовічної історії. Джерела з середньовічної та ранньомодерної історії країн Сходу	4	2					2
Тема 2. Становлення середньовічної китайської цивілізації	9	4	2				3
Тема 3. Середньовічна Корея	11	2	2	2			5
Тема 4. Середньовічна Японія	11	2	2	2			5
Тема 5. Середньовічний Тибет і Великий Степ	11	2	2	2			5
Модульний контроль	4						
Разом за змістовим модулем 1	50	12	8	6			20
Змістовий модуль 2. Західна, Південна Азія та Африка в епоху середньовіччя та ранньомодерного часу							
Тема 6. Середньовічна Індія	9	2	2				5
Тема 7. Араби в середні віки	9	2	2				5
Тема 8. Арабо-мусульманський халіфат	7	2					5
Тема 9. Ісламські держави Африки та Піренейського півострова	11	2	2	2			5
Модульний контроль	4						
Разом за змістовим модулем 2	40	8	6	2			20
Разом за семестр	90	20	14	8			40
Семестровий контроль	30						
Усього годин	120	20	14	8			40

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Східна Азія. Тибет і Великий Степ у період середньовіччя та ранньомодерного часу

Теми лекцій

Лекція 1.

Вступ. Періодизація середньовічної історії. Джерела з середньовічної та ранньомодерної історії країн Сходу

Схід як соціокультурне поняття. Історико-географічне районування середньовічного Сходу. Хронологічні рамки та періодизація історії Сходу в середні віки. Розвиток сходознавства в Україні. А.Ю. Кримський. А.П. Ковалівський. Особливості історичного розвитку цивілізацій середньовічного Сходу. Проблема феодалізму на Сході. Специфічні риси розвитку країн Азії та Африки в середні віки. Чому Схід відстав від Заходу?

Лекція 2.

Становлення середньовічної китайської цивілізації

Становлення середньовічної китайської цивілізації. «Серединна імперія»: природа і люди. Періодизація середньовічної цивілізації Китаю. Основні релігійні течії середньовічного Китаю. Особливості китайсько-го династійного циклу. Епоха смути (III–VI вв.). Китайська держава і суспільство в VII–XII вв. Держава епохи Тан (618–906) – час «радісного Китаю». Середньовічне китайське місто. Аграрні відносини і народні рухи в епоху династії Тан. Династія Сун (960–1279). Основні риси розвитку китайської культури. Китай за часів занепаду середньовіччя Монгольська навала. Династія Юань (1280–1368). Соціально-економічний розвиток Китаю епохи Мін (1368–1644). Рух за реформи і селянська війна в Китаї в XVII в.

Лекція 3.

Середньовічна Індія

Особливості історичного розвитку Індії в середні віки. Природно-кліматичні умови. Становлення середньовічної індуїстської цивілізації. Варново-кастова організація індійського суспільства. Індуїзм у соціально-політичній історії Індії. Доісламський період історії Індії (VI–XII вв.). Країни і народи Індії в XIII–XVII ст. Делійський султанат (1206–1526). Вторгнення Тимура. Імперія Великих Моголів (1532–1707). Бабур (1482–1530). Релігійні і політичні реформи Акбара (1542–1605).

Лекція 4.

Середньовічна Корея

Природно-кліматичні умови Корейського півострова. Становлення корейського етносу. Об'єднання Кореї. Епоха Силла. Держава Корьо (920–1329). Розквіт корейської держави і культури в епоху Чосон (XIV–XVII вв.).

Лекція 5.

Середньовічна Японія

Ранньосередньовічна Японія. Геополітичний фактор в історії «Країни висхідного сонця». Японська модель середньовіччя. 3. Ранньосередньовічна держава Ямато. Період Нара (710–794 рр.) 8 7. Японія епохи сьогунів (XII – XVII ст.). Розвиток японської

держави й суспільства періоду Хейян (794-1185 рр.). Виникнення воєнно-служивого стану самураїв. Епоха сьогунів (Камакура, Муроматі). Об'єднання країни (1573-1600). Становлення режиму Токугава. Самоізоляція країни та її наслідки.

Лекція 6.

Середньовічний Тибет і Великий Степ

Природно-кліматичні умови на Тибеті. Тибетський середньовічний етнос. Тибет на світанку середньовіччя. Тибетська імперія (629 - 842). Держава тангутів (982 - 1227). Тибет за часів політичної анархії. Зародження ламаїзму. Утворення теократичної держави далай-лам. Занепад суверенної тибетської державності. Номади в історії середньовіччя. Природно-кліматичні й екологічні особливості існування кочових народів. Номади і хлібороби: проблема взаємовідносин. Кочовики середньовіччя у ци-вілізованому розвитку. Особливості державності кочових народів. Кочові спільноти раннього середньовіччя. Розквіт і занепад Великого каганату тюркютів (552-651). Хазарський каганат (651–966). Каганат «блакитних тюрків» (678-742). Уйгурська держава (747-847). Створення і розпад Монгольської імперії. Утворення Монгольської орди. Чингіс-хан (1162–1227). Причини успіхів мон-гольських завоювань. Монгольська імперія (1206 -1388) та її розпад. Золота орда (1251-1502).

Семінарське заняття № 1.

Китай в епоху середньовіччя та ранньомодерного часу

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Природно-кліматичні умови
2. Середньовічний китайський етнос
3. Падіння дому Хань. Китай в епоху Троєцарства
4. Імперія Цзінь (280 - 316). Виникнення державної надільної системи
5. Китай в епоху “південних династій” і “варварських” держав
6. Імперія Суй
7. Імперія Тан
8. Імперія Сун
9. Китай під владою монголів
10. Імперія Мін
11. Маньчжурське завоювання та його наслідки

Семінарське заняття № 2.

Середньовічна Індія

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Доісламська Індія
2. Природно-кліматичні умови
3. Основні етноси середньовічної Індії
4. Індія на світанку середньовіччя
5. Північна Індія в епоху Гуптів і Харші. Крах індійського буддизму
6. Південна Індія в доісламську епоху
7. “Індуїстська революція” та її наслідки. Північна Індія напередодні ісламського завоювання
8. Індія після ісламського завоювання
9. Делійський султанат
10. Держава Бахмані

11. Держава Гуджарат
12. Держава Віджаянагар
13. “Імперія Великих Моголів”
14. Делійський султанат

Семінарське заняття № 3. Середньовічна Корея

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Природно-кліматичні умови
2. Етногенез корейського народу. Середньовічний корейський етнос
3. Корея на світанку середньовіччя
4. Возз'єднання Кореї. Корея в “епоху Сілла”
5. Держава Корьо (920 - 1392)
6. Держава Чосон

Семінарське заняття № 4. Середньовічна Японія

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Природно-кліматичні умови
2. Середньовічний японський етнос
3. Японія на світанку середньовіччя
4. Японія в епоху Ямато. Поява буддизму
5. Переворот Тайка. Нарська монархія
6. Правління Фудзіваря (період секкан)
7. Зародження самурайського стану
8. Правління інсей
9. Диктатура Тайра
10. Камакурський сьогунат
11. “Реставрація Кемму”. Утворення сьогунату Муроматі.
12. Японія в епоху “двох династій”
13. Сьогунат Муроматі
14. Японія на шляху до возз'єднання
15. Утворення сьогунату Токугава (Едо). Самоізоляція країни та її наслідки

Семінарське заняття № 5. Середньовічний Тибет і Великий Степ

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Природно-кліматичні умови
2. Тибетський середньовічний етнос
3. Тибет на світанку середньовіччя
4. Тибетська імперія (629 - 842)
5. Держава тангутів (982 - 1227)
6. Тибет за часів політичної анархії. Зародження ламаїзму
7. Утворення теократичної держави далай-лам. Занепад суверенної тибетської державності

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II
Західна, Південна Азія та Африка
в епоху середньовіччя та ранньомодерного часу

Лекція 6.

Араби в середні віки

Аравія у раннє середньовіччя. Природні умови й геополітичне положення Аравійського півострова. Етно-релігійна ситуація в Аравії в середні I тисячоліття н.е. Аравія до ісламу. Виникнення ісламу й утворення держави в арабів. Зародження ісламу. Мухаммад (570–632) та його проповідь. Хіджра.

Лекція 7.

Арабо-мусульманський халіфат

Боротьба за створення загальноарабської держави. Перші (праведні) халіфи та їх завоювання. Халіфат Омейядів (662-750). Багдадський халіфат Аббасидів (750-1258). Розвиток арабської держави й суспільства за часів Аббасидів. Соціально-економічний розвиток країн халіфату. Феномен арабо-мусульманської культури. Занепад та розпад халіфату Аббасидів у IX-XII ст.

Лекція 8.

Ісламські держави Африки та Піренейського півострова

Ісламські держави Північної Африки та Близького Сходу в IX – XVI ст. Особливості розвитку ісламських спільнот після розпаду халіфату. Халіфат Фатимідів (909-1171). Хрестові походи та мусульманські держави Близького Сходу. Салах ад-дин Аййуб (1171–1193) та його держава в Єгипті. Малюкський султанат (1250-1517). Країни народи Судану та Південної Африки. Особливості розвитку Західної Африки. Західний Судан на початку середніх віків. Малі. Сонгай. Работоргівля. Співтовариства і царства Південної Африки в середні століття. Мономотапа. Причини відставання народів Африки від європейських країн.

Семінарське заняття № 6.

Арабо-мусульманський халіфат

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Арабський халіфат за правління перших (праведних) халіфів.
2. Халіфат Омейядів (Дамаський халіфат)
3. Халіфат Аббасидів (Багдадський халіфат)

Семінарське заняття № 7.

Ісламські держави Африки та Піренейського півострова

План заняття (перелік питань для обговорення):

1. Халіфат Фатимідів
2. Держава нізаритів (неоісмаїлітів)
3. Держава Аййубідів
4. Держава мамлюків
5. Держава Ідрісидів
6. Держава Альморавідів
7. Держава Альмохадів
8. Мусульманська Іспанія (Андалусія)
9. Держава Саадидів

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	6	6	4	4
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3
Відвідування практичних занять	1	3	3	1	1
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30
Робота на практичному занятті	10	3	30	1	10
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	4	20
Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
	Разом		158		118
Максимальна кількість балів: 276					
Розрахунок коефіцієнта: $60/276=0,217$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1.			
1	Вступ. Періодизація середньовічної історії. Джерела з середньовічної та ранньомодерної історії країн Сходу	2	5
2	Становлення середньовічної китайської цивілізації	3	5
3	Середньовічна Корея	5	5
4	Середньовічна Японія	5	5
5	Середньовічний Тибет і Великий Степ	5	5
	Разом за змістовим модулем 1	20	25
Змістовий модуль 2.			
6	Середньовічна Індія	5	5
7	Араби в середні віки	5	5
8	Арабо-мусульманський халіфат	5	5
9	Ісламські держави Африки та Піренейського півострова	5	5
	Разом за змістовим модулем 2	20	20
	Разом за семестр	40	45

Критерії для оцінювання самостійної роботи

Критерії	Обґрунтування критеріїв	Бали
<i>Розуміння завдання</i>	- робота демонструє точне розуміння завдання	1
	- включені матеріали, що безпосередньо розкривають теми або опосередковані до неї	0,5
	- включені матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, зібрана інформація не аналізується і не оцінюється	0
<i>Повнота розкриття теми</i>	- тема розкрита повністю	1
	- часткове розкриття теми	0,5
	- виконане завдання не відповідає темі	0
<i>Логіка викладу інформації</i>	- логічне й структуроване викладення матеріалу	1
	- порушення логіки й структури викладу	0,5
<i>Креативність</i>	- унікальність роботи, велика кількість оригінальних прикладів, у роботі присутні авторські знахідки	1
	- стандартна робота, не містить авторської індивідуальності	0,5
<i>Культура змістового наповнення відповідей</i>	- орфографічно правильно оформлена робота з точки зору граматики, стилістики	1
	- присутні не грубі помилки з точки зору граматики, стилістики, орфографії	0,5
	- грубі помилки з точки зору граматики, стилістики, орфографії	0
Всього		5 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і практичних занять.

Форма проведення – письмова письмово-усна.

Завдання для модульної контрольної роботи та критерії їх оцінювання розробляються лектором. Він проводить і оцінює модульні контрольні роботи.

Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години.

Письмові контрольні роботи зберігаються на кафедрі до кінця навчального року.

Результати перевірки письмових контрольних завдань доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Студент, який не згоден з отриманою за результатами модульного контролю оцінкою, має право подати апеляцію безпосередньо після оголошення оцінки. У цьому випадку завідувач кафедри призначає апеляційну комісію, яка зобов'язана розглянути апеляцію в присутності студента.

Оцінка	Критерії
20 – 25 БАЛІВ	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу.
14 – 19 БАЛІВ	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі неточності та помилки.
8 – 13 БАЛІВ	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0 – 7 БАЛІВ	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю – письмова. Зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Рівень знань	Оцінка	Критерії оцінювання відповіді
Відмінний рівень	31 – 40	Відповідь студента: <ul style="list-style-type: none"> - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірно розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний талогічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.

Добрий рівень	21 – 30	Студент дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: <ul style="list-style-type: none"> - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання.
Задовільний рівень	11 – 20	Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: <ul style="list-style-type: none"> - відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу; - відповідь не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються відповідного питання; - у роботі багато грубих орфографічних помилок;
Незадовільний рівень	0 – 10	Студент взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно безсистемною чи алогічною.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Предмет і задачі курсу історії країн Азії та Африки в середні віки.
2. Історико-географічне районування країн середньовічного Сходу.
3. Проблема феодалізму на Сході.
4. Хронологічні рамки і періодизація історії середньовічних країн Азії та Африки.
5. Особливості та специфічні риси історії середньовічного Сходу.
6. Геополітичне положення і розвитку етносів середньовічного Китаю.
7. Природно-кліматичні умови Китаю
8. Середньовічний китайський етнос
9. Падіння дому Хань. Китай в епоху Троєцарства
10. Імперія Цзінь (280 - 316). Виникнення державної надільної системи
11. Китай в епоху “південних династій” і “варварських” держав
12. Особливості розвитку Імперії Суй
13. Особливості розвитку Імперії Тан
14. Особливості розвитку Імперії Сун
15. Китай під владою монголів
16. Особливості розвитку Імперії Мін
17. Маньчжурське завоювання та його наслідки

18. Особливості розвитку доісламської Індії
19. Природно-кліматичні умови Індії
20. Основні етноси середньовічної Індії
21. Індія на світанку середньовіччя
22. Північна Індія в епоху Гуптів і Харші. Крах індійського буддизму
23. Південна Індія в доісламську епоху
24. “Індуїстська революція” та її наслідки. Північна Індія напередодні ісламського завоювання
25. Індія після ісламського завоювання
26. Особливості розвитку Делійського султанату
27. Особливості розвитку Держави Бахмані
28. Особливості розвитку Держави Гуджарат
29. Особливості розвитку Держави Віджаянагар
30. Особливості розвитку “Імперії Великих Моголів”
31. Природно-кліматичні умови Кореї
32. Етногенез корейського народу. Середньовічний корейський етнос
33. Корея на світанку середньовіччя
34. Возз'єднання Кореї. Корея в “епоху Сілла”
35. Особливості розвитку Держави Корьо (920 - 1392)
36. Особливості розвитку Держави Чосон
37. Природно-кліматичні умови Японії
38. Середньовічний японський етнос
39. Японія на світанку середньовіччя
40. Японія в епоху Ямато. Поява буддизму
41. Переворот Тайка. Нарська монархія
42. Правління Фудзівара (період секкан)
43. Зародження самурайського стану
44. Правління інсей
45. Диктатура Тайра
46. Камакурський сьогунат
47. “Реставрація Кемму”. Утворення сьогунату Муроматі.
48. Японія в епоху “двох династій”
49. Сьогунат Муроматі
50. Японія на шляху до возз'єднання
51. Утворення сьогунату Токугава (Едо). Самоізоляція країни та її наслідки
52. Природно-кліматичні умови Тибету
53. Тибетський середньовічний етнос
54. Тибет на світанку середньовіччя
55. Тибетська імперія (629 - 842)
56. Держава тангутів (982 - 1227)
57. Тибет за часів політичної анархії. Зародження ламаїзму
58. Утворення теократичної держави далай-лам. Занепад суверенної тибетської державності
59. Виникнення держави у османів. Перші завоювання.
60. Імперія османів у 1453 – 1596 рр.
61. Суспільно-політичний устрій та економічний розвиток Туреччини у XV - XVI ст.
62. Ослаблення світової держави турок-османів.
63. Виникнення ісламу та арабської державності
64. Природно-кліматичні умови Аравії

65. Середньовічний арабський етнос
66. Аравія на світанку середньовіччя
67. Характеристика доісламської Аравія
68. Зародження ісламу. Створення загальноарабської держави.
69. Пророк Мухаммад (570-632): життя та діяльність.
70. Арабський халіфат за правління перших (праведних) халіфів.
71. Особливості розвитку Халіфату Омейядів (Дамаський халіфат)
72. Особливості розвитку Халіфату Аббасидів (Багдадський халіфат)
73. Особливості розвитку Халіфату Фатімідів
74. Особливості розвитку Держави нїзаритів (неоїсмаїлітів)
75. Особливості розвитку Держави Айюбідів
76. Особливості розвитку Держави мамлюків
77. Особливості розвитку Держави Ідрісидів
78. Особливості розвитку Держави Альморавідів
79. Особливості розвитку Держави Альмохадів
80. Особливості розвитку Мусульманської Іспанії (Андалусія)
81. Особливості розвитку Держави Саадидів

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I Східна Азія. Тибет і Великий Степ у період середньовіччя та ранньомодерного часу					Змістовий модуль II Західна, Південна Азія та Африка в епоху середньовіччя та ранньомодерного часу			
	Лекції (теми, бали)								
	Л.1 (1б.)	Л.2 -3 (2 б.)	Л.4 (1 б.)	Л.5 (1 б.)	Л.6 (1 б.)	Л.7 (1 б.)	Л.8 (1 б.)	Л.9 (1 б.)	Л.10 (1 б.)
Семінарські заняття (теми, бали)	-	С.1 (11б.)	С.2 (11б.)	С.3 (11 б.)	С.4 (11 б.)	С.5 (11 б.)	С.6 (22 б.)	С.7 (11 б.)	-
Практичні заняття (теми, бали)			Пр.1 (11 б.)	Пр.2 (11 б.)	Пр.3 (11 б.)				Пр.4 (11 б.)
СР (бали)	25					20			
Модульні й контрольні (бали)	Модульна контрольна робота – 25 Модульна контрольна робота – 25					Модульна контрольна робота – 25 Модульна контрольна робота – 25			
Підсумковий контроль (вид)	Екзамен – 40								

8. Рекомендована література

Основна

1. Васильев Л.С. История Востока. - В 2т. - М., 1998.
2. История стран Азии и Африки в средние века // Ред. Ф.М.Ацамба, З.Г.Лапина, М.С.Мейер. - В 2т. - М., 1987.
3. Рубель В.А. История средневекового Востока: Курс лекций. - К., 1997, 2002.
4. Рубель В.А. История средневекового Востока. Тематична хрестоматія. - К., 2000.
5. Алаев Л.Б. Опыт типологии средневековых обществ Азии // Типы общественных отношений на Востоке в средние века. - М., 1982.
6. Буддизм, государство и общество в странах Центральной и Восточной Азии в средние века. - М., 1982.
7. Васильев Л.С. История религий Востока. - М., 1988.
8. Peter Mansfeld. A History of the Middle East. 2013.
9. Lustin Marozzi. Islamic Empires. Fifteen Cities that Define a Civilization. 2020.
10. Seam McMeekin. The Ottoman Endgame. 2016.
11. Saud Mekhennet. Was Told To Come Alone. My Journey Behind the Lines of Jihad. 2018.
12. Lawrence James. The Making and Unmaking of British India. 1998.
Roger Crowley. Empires of the Sea. The Final Battle for the Mediterranean. 1521-1580. 2013.
13. [William T. Rowe](#). China's Last Empire: The Great Qing (History of Imperial China). 2012.
14. Brett L. Walker. A Concise History of Japan (Cambridge Concise Histories). 2015.
15. Roger J. Davies. The Japanese Mind: Understanding Contemporary Japanese Culture. 2002.
16. Charles Park. An Inconvenient History: Japan's Dark Shadow on Asia. 2020.

Додаткова

17. Гумилев Л.Н. География этноса в исторический период. - Л., 1990.
18. Дьяконов И.М. Пути истории. От древнейшего человека до наших дней. - М., 1994.
19. Шаревская Б.И. Старые и новые религии Тропической и Южной Африки. - М., 1964.
20. Иванов Н. Османское завоевание арабских стран. 1516-1574 гг. - М.: Вост. лит.-ра, 2001. - 287с.

Інформаційні ресурси

21. [Восточная литература](#)
22. <http://www.vostlit.info/>
23. [Бібліотека по історії країн Азії та Африки](#)
24. <http://www.orientbgu.narod.ru/bibliot.htm>
25. [Китай у XVI – XVII ст.](#)
26. <http://www.historic.ru/books/item/f00/s00/z0000029/st026.shtml>
27. [История Японии](#)
28. <http://www.samurai3000.narod.ru/Jpan/edo.htm>
29. [История Великой Степи](#)